

УДК 821.161.2.08-31

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/66-2-17>

Калерія КОВАЛЬОВА,

orcid.org/0000-0001-6718-8034

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації

Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

(Харків, Україна) *valeriykovaleva@gmail.com*

Лариса САВИЦЬКА,

orcid.org/0000-0002-9158-6304

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації

Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

(Харків, Україна) *larisa-savickaya@hotmail.com*

ЗАСОБИ ЕКСПРЕСИВНОСТІ У ТЕКСТАХ ОНЛАЙН-МЕДІА

У статті розкрито проблему експресивності текстів українських онлайн-медіа різнорівневими вербальними засобами. Актуальність пропонованої розвідки визначається завданнями сучасної лінгвістики, до яких належить дослідження змісту й сутності категорії експресивності, з'ясування ролі виразливо-зображальних мовних засобів у структуруванні емотивно-аксіологічних значенневих планів. Мета статті полягає в окресленні парадигми засобів експресивності у текстах онлайн-медіа. Означена мета передбачає розв'язання таких конкретних завдань: проаналізувати науковий доробок щодо вивчення поняття експресивності в лінгвістичній науці; визначити основні прийоми мовної експресивності в текстах онлайн-медіа. Об'єкт дослідження – мовні засоби експресивності в текстах українських онлайн-медіа. Предмет дослідження становлять семантичні, стилістичні та синтаксичні прийоми, за допомогою яких реалізується мовна експресивність в українських текстах онлайн-медіа. Експресивність трактується у статті як властивість, що притаманна індивідуальному мовленню й залежна від ситуації, та у стилістичному аспекті як фігури мови (метафори, порівняння, перифрази тощо).

У статті проаналізовано типові репрезентанти експресивності у текстах українських онлайн-медіа. У пропонованій розвідці авторами ідентифіковано спектр синтаксичних та семантичних експресивних засобів, вирізняючи їхню здатність маркувати емоційну й інтелектуальну напругу продуцентів онлайн-текстів. Крім того, зосереджено увагу на авторських неологізмах, прийомах метонімії, фразеологічних одиницях, різноманітних видах повторів, алюзії, парцельованих синтаксичних одиницях, питально-риторичних реченнях, нанизуванні питальних та окличних речень. Виявлено взаємодію кількох репрезентантів експресивності в межах одного тексту, що посилює експресивність пропонованого медійного матеріалу.

Ключові слова: експресивність, онлайн-медіа, семантика, синтаксис, стилістика, текст.

Kaleriia KOVALOVA,

orcid.org/0000-0001-6718-8034

PhD in Philology, Associated Professor,

Associate Professor at the Department of Foreign Languages and Cross-Cultural Communication

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

(Kharkiv, Ukraine) *valeriykovaleva@gmail.com*

Larysa SAVYTSKA,

orcid.org/0000-0002-9158-6304

PhD in Philology, Associated Professor,

Head of the Department of Foreign Languages and Cross-Cultural Communication

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

(Kharkiv, Ukraine) *larisa-savickaya@hotmail.com*

MEANS OF EXPRESSION IN ONLINE MEDIA TEXTS

The article deals with the problem of expressiveness of Ukrainian online media texts using different verbal means. The relevance of the proposed research is determined by the tasks of modern linguistics, which include the study of the content and essence of the category of expressiveness, clarification of the role of expressive and figurative language

means in structuring emotional and axiological meaning plans. The purpose of the article is to outline the paradigm of expressiveness in online media texts. This goal involves solving the following specific tasks: to analyze the scientific heritage of the study of the concept of expressiveness in linguistic science; to identify the main techniques of linguistic expressiveness in online media texts. The object of the study is the linguistic means of expressiveness in the texts of Ukrainian online media. The subject of the study is the semantic, stylistic and syntactic techniques that are used to realize linguistic expressiveness in Ukrainian online media texts. Expressiveness is interpreted in the article as a property inherent in individual speech and dependent on the situation, and in the stylistic aspect as a figure of speech (metaphors, similes, periphrases, etc.).

The article analyzes typical representatives of expressiveness in the texts of Ukrainian online media. In the proposed study, the authors identify a range of syntactic and semantic expressive means, emphasizing their ability to mark the emotional and intellectual tension of online text producers. In addition, attention is focused on the author's neologisms, metonymy, phraseological units, various types of repetition, allusion, partial syntactic units, interrogative and rhetorical sentences, stringing of interrogative and exclamatory sentences. The interaction of several expressive features within the same context is revealed, which enhances the expressiveness of the proposed media material.

Key words: *expressiveness, online media, semantics, syntax, stylistics, text.*

Постановка проблеми. Мова відображає багатовіковий світогляд, знання та досвід людини про природу життя, функціонуючи як засіб спілкування, сприяючи вираженню почуттів та емоцій людей, оцінці явищ, які трапляються протягом життя. Досліджуючи експресивні можливості мови, науковці зауважили складність досліджуваної проблеми, головним чином через «всеосяжність» експресивності, тобто її виникнення та функціонування на різних мовних рівнях. Це уможлиблює вивчення експресивності в межах різних розділів лінгвістики.

Ш. Баллі пояснює експресивність у широкому значенні як «властивість, що притаманна індивідуальному мовленню й залежна від ситуації, та у стилістичному аспекті як фігури мови (метафори, порівняння, перифрази тощо)» (Bally, 1966 : 129). Початкові етапи вивчення експресивності мови пов'язані з Празькою та Женевською лінгвістичними школами. При цьому витоки лінгвістичної уваги до експресивного потенціалу мови слід шукати в уявленні про «мову як засобу вираження думки в безперервній динамічній і творчій діяльності людини» (Rühling, 2001 : 481). Ці ідеї представлені в лінгвістичному вченні німецького вченого В. фон Гумбольдта, у працях якого «мова розуміється не як продукт діяльності (Ergon), а як сама діяльність (Energeia)» (Humboldt, 2014 : 27). Гумбольдт зазначає, що «діяльна матерія мови – це, з одного боку, звук взагалі, а з іншого – сукупність почуттєвих вражень і мимовільних рухів духу, що передують формуванню поняття, які здійснюються за допомогою мови» (Daum, 2019 : 50).

У теорії мовленнєвих актів Дж. Серля окреме місце серед іллокутивних актів займають експресиви, мета яких полягає у передачі психологічного стану, що «виникає за умови щирості щодо стану речей, що визначається в межах пропозиційного змісту, тобто експресиви є індикаторами психологічного, емоційного стану мовця згідно

з етикетом (співчуття, вітання, вибачення) (Селіванова, 2011 : 194).

Міждисциплінарні можливості вивчення поняття експресивності зумовили появу різних підходів до пояснення цього поняття та вплинули на формування експресивності як складної лінгвістичної категорії. У середині ХХ ст. дослідження експресивності набуло характеру самостійного об'єкта лінгвістичних розвідок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До українських мовознавців, які досліджували питання експресивності належать Л. І. Ніколаєнко (2016), Н. О. Дорогович (2013), В. А. Чабаненко (2002), Т. Л. Коваль (2011) та ін. Вітчизняні мовознавці М. О. Вінтонів, Т. М. Вінтонів та Ю. В. Мала (2018) досліджували синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі. Ґрунтовний аналіз засобів експресивності в текстах сучасних польських ЗМІ здійснила М. В. Ідзьо (2016), яка ввела у науковий обіг термін «експресивізація», який трактується як «результат умотивованої мисленнєвої лінгвокреативної діяльності мовця, спрямованої на вираження особистих прагматичних інтенцій, що виявляється у свідомому, попередньо підготовленому усному чи писемному тексті й базується насамперед на когнітивному дисонансі <...>, що виникає в результаті інноваційного вживання або створення мовних явищ» (Ідзьо, 2016 : 36). Крім того, на сьогодні науковці чітко розрізняють поняття «експресивність, експресія, експресема, експресойд, експресив» (Галаур, 2018 : 21).

Водночас, слід констатувати, що питання засобів експресивності текстів українських онлайн-медіа досліджені усе ще не достатньо. Багато її аспектів потребують додаткового дослідження та систематизації. У цьому й вбачаємо актуальність нашої розвідки, мета якої полягає в окресленні парадигми засобів експресивності у текстах онлайн-медіа. Означена мета передбачає

розв'язання таких конкретних завдань: проаналізувати науковий доробок щодо вивчення поняття експресивності в лінгвістичній науці; визначити основні прийоми мовної експресивності в текстах онлайн-медіа. Об'єкт дослідження – мовні засоби експресивності в текстах українських онлайн-медіа. Предмет дослідження становлять семантичні та стилістичні прийоми, за допомогою яких реалізується мовна експресивність у текстах українських онлайн-медіа.

Виклад основного матеріалу дослідження. Представники багатьох лінгвістичних кіл трактували експресивність по-різному, розуміючи її як «всезагальну виражальну властивість мови», «класифікаційну характеристичну інформацію про мовця» та «властивості передавати емоційні й афективні стани мовця» (Ніколаєнко, 2016; Шевченко, 2015; Галаур, 2018). Досі експресивність залишається в полі зору багатьох лінгвістів сучасності та вважається однією з основних ознак текстів медійної сфери. У наукових колах «медійна мова характеризується як взаємозв'язок експресії та стандарту» (Шевченко, 2015 : 12), експресивність пояснюється як «вихід за межі мовної норми, контрастність значень окремого слововживання або побудова та компоновання окремих висловів у такий спосіб, щоб вони як загальне ціле створювали експресивний текст» (Кочукова, 2005 : 26). Мовознавці зазначають, що «експресивні властивості медіа-текстів детерміновані специфікою розвитку названого виду комунікації» (Холяк, 2020). Релевантним для нашої розвідки є виявлення основних тенденцій актуалізації засобів експресивності в онлайн-медіа.

Під час аналізу текстів онлайн-медіа було з'ясовано, що **на лексичному рівні** експресивність реалізується розмовними одиницями, як-от дієсловом «бомбити» у заголовку статті під назвою «'Нас немає, нас не покликали' – росіян бомбить, що їх усі ігнорують» блогера та журналіста Романа Цимбалюка (09.08.2023, <https://gazeta.ua/>). При розгортанні тексту статті вживаються епітети, які також надають повідомленню експресивності та відображують сприйняття автором росії: «Виявляється, попри гучні заяви Кремля, світ цілком може існувати без терористки Росії».

Експресивність досягається зокрема авторськими неологізмами, як-от у контексті: «Взагалі руско-попи – окрема і цінна категорія клієнтів СБУ. За одного, як повідомив Василь Малюк, сильноправославні дали аж 28 наших полонених бійців на обмін» (08.08.2023, <https://gazeta.ua/>).

Авторський неологізм «мікродосвід» на позначення непрофесіоналізму та дилетантства зафік-

совано у статті під заголовком «*На внутрішньому фронті без перемін*» (20.11.2022, <https://old.day.kyiv.ua/uk/>): «Від самого моменту свого призначення на посаду голови Держкіно (призначення, що відбулося у доволі сумнівний і непрозорий спосіб) Марина Кудерчук (доти податківець із Запоріжжя, з мікродосвідом директорки кінотеатру) вирішила, що фінансування Довженко-центру є неправомірно завищеним і взагалі неправильним».

До засобів **експресивного синтаксису** належить явище парцеляції, яке використовують для надання окремим частинам або членам речення статусу самостійного висловлення з метою привернення особливої уваги, як-от у статті під назвою «'Нас немає, нас не покликали' – росіян бомбить, що їх усі ігнорують» Романа Цимбалюка (09.08.2023, <https://gazeta.ua/>) у контексті: «На саміті в Джидді тестувалась опція "світ без Росії". Здається, всім сподобалося».

Інший приклад застосування парцеляції зафіксовано у статтях:

– під назвою «*Застава за Папу Мерседеса – плювок в обличчя українцям*» (08.08.2023, <https://gazeta.ua/>) у контексті: «СБУ дуже невдоволена досі не зміненним законодавством, котре передбачає для підозрюваних за статтями 110 і 111 ККУ (держзрада і зазіхання на територіальну цілісність) таку ж можливість вийти під заставу, як і для звичайних кримінальників. Хіба суми більші»;

– під назвою «*Юр'єв день для Чубайса*» (24.03.2022, <https://old.day.kyiv.ua/uk/>) у контексті: «Путін зараз буде дуже просту країну. Розумні та вірні не потрібні. Потрібні вірні та дурні. З ними простіше».

Представлена в такий спосіб інформація видається більш переконливою, а тому варта особливої уваги.

Високий ступінь загальної експресивності тексту на рівні синтаксису засвідчують різноманітні види повторів, мета яких полягає у смислового та емоційного підсиленні певної частини висловлення. Такі повтори можуть бути виражені декількома однокореневими словами у межах одного контексту. Хоча це надає висловлюванню тавтології, однак посилює експресивність. У статті під заголовком «*На внутрішньому фронті без перемін*» (20.11.2022, <https://old.day.kyiv.ua/uk/>) про незадоволення тим, що на посаду голови Держкіно була призначена Марина Кудерчук, автор Сергій Тримбач використовує одиниці, утворені від прізвища Кудерчук, а саме: прикметник «Кудерчукове» та узагальнюючий іменник «кудерчуки». Виокремлені одиниці виражають негативне ставлення автора тексту до очільниці Держкіно у таких контекстах, як:

– «Тільки от се Кудерчукове Держкіно, де все робиться не тільки непрофесійно, а ще й непрозоро, у повному дисконтаті з громадою, професійним середовищем – що се, коли не фрагмент інституції, влаштованої за лекалами путіністів?»;

– «Що се, коли не здача, по всіх пунктах, території кіно нашому ворогу? Війну ми виграємо – на фронті. А внутрішню поки що виграють кудерчуки...».

У статті під назвою «Нічия замість перемоги? Що вирішується на зустрічі в Джидді» (05.08.2023, <https://gazeta.ua/>), представленої у дописі Павла Клімкіна, керівника програм UIF, экс-міністра закордонних справ України, зафіксовано одиниці «незахідні (про країни)» та «не-Захід», як-от у контексті: «Незахідні країни не хочуть продовження війни, вона їм заважає і відволікає від них увагу та ресурси. <...> Незахідні країни також бачать ознаки втоми на Заході, вони навчилися читати західні настрої. <...> Тому майже всі незахідні країни приїхали до Джидди, щоб зрозуміти, які є варіанти майбутнього, де їхнє місце у ньому та які межі можливого компромісу. <...> Захід та не-Захід впритул підійшли до моменту, коли готові про це говорити».

Експресія у заголовку згаданого посту реалізується питально-риторичним реченням «Нічия замість перемоги?». Питальна форма таких речень «вербалізує експресивно забарвлене повідомлення, змушує читачів замислитися над порушеною проблемою» (Євтушина & Безенко, 2021 : 62). Такий прийом увиразнює моменти особливої емоційної та інтелектуальної напруги, передає стан психічного потрясіння.

У статті під заголовком «На внутрішньому фронті без перемін» (20.11.2022, <https://old.day.kyiv.ua/uk/>) зафіксовано декілька питально-риторичних речень, що свідчить про емоційну напругу автора тексту:

– «Тільки ж нагадаю вже банальний, але точний вислів, який приписують Вінстону Черчиллю, англійському прем'єр-міністру часів Другої світової: «Якщо ми не надаємо грошей на культуру – тоді за віщо ми воюємо?!»» Нанизування знаку питання та знаку оклику у наведеному контексті вказує на емоційність висловлення.

– «Тільки от се Кудерчукове Держкіно, де все робиться не тільки непрофесійно, а ще й непрозоро, у повному дисконтаті з громадою, професійним середовищем – що се, коли не фрагмент інституції, влаштованої за лекалами путіністів? Що се, коли не здача, по всіх пунктах, території кіно нашому ворогу?»;

– «Ну для чого тут гроші узагалі?».

Експресивність тексту виявляється й у використанні багатокрапки, що сигналізує про хвилювання, збентеженість та позначає емоційні паузи у вище аналізованій статті:

– «Відмовлятися від неї не тільки морально, а й злочинно...»;

– «Бо ж війна... Війна в сучасному світі ведеться не тільки воєнною, а передусім культурно-інформаційною зброєю»;

– «Такий, з дозволу сказати, керівник...»;

– «Під фактичним патронатом вищої влади, яка знаходиться в одній вельми примітній будові на вулиці Банковій...».

Експресивність на стилістичному рівні реалізується здебільшого фразеологічними одиницями, як-от у заголовку «Застава за Паулу Мерседеса – плювок в обличчя українцям» (08.08.2023, <https://gazeta.ua/>) та у контексті «І І4 з них вже відгребли свої вироки по справах (свіженський – митрополит УПЦ Іонафан з Тульчинської єпархії, отримав 5 років в'язниці як з куца)».

Рясніе фразеологізмами допис журналіста та блогера Романа Цимбалюка, що має назву «Швидко перевзулася. Симоньян пропонує подумати про кінець війни» (04.07.2023, <https://gazeta.ua/>). У заголовку вжито фразеологічний вираз «швидко перевзутися», який став популярним під час вторгнення росії в Україну. У повідомленні зафіксовано неофразеологізм «пробити дно» та прислів'я «Твої б слова – та богу у вуха», у якому особовий займенник «твої» замінений на «її»: «На болотах нова тенденція: російські пропагандисти пробили дно, але цього разу в інший бік. Вона (Маргарита Симоньян) гірко нарікає, що партнери даватимуть Україні дедалі більше зброї: і літаки, і підводні човни, і решту. Її б слова – та богу у вуха». Окрім фразеологічних одиниць, продуцент тексту застосував метонімічний прийом, вербалізований словосполученням «на болотах», який з початку повномасштабної війни в Україні почали застосовувати для позначення росії.

На сторінці журналіста та блогера Ігоря Яковенкова розміщено статтю під заголовком «Юр'єв день для Чубайса» (24.03.2022, <https://old.day.kyiv.ua/uk/>). Відомо, що словосполучення «Юр'їв день» вживається у приказці «Ось тобі, бабусю, і Юр'їв день» та позначає щось несподіване, обдурені очікування.

З-поміж стилістичних прийомів виявлено алюзію у заголовках таких статей, як:

– «Спекотне депутатське літо-2023: Холодов – на Кіпрі, Гунько – під заставою, Арістов з електронним браслетом» (09.08.2023, <https://kr.ua/>), яка відсилає до фільму радянських часів «Холодне літо п'ятдесят третього...»;

– «На внутрішньому фронті без перемін» (20.11.2022, <https://old.day.kyiv.ua/uk/>), у заголовку бачимо натяк на назву антивоєнного роману німецького письменника Еріха Марії Ремарка «На Західному фронті без змін» / «На Заході без змін».

Як засвідчують наведені приклади, алюзія містить негативну конотацію в аналізованих текстах.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Синтаксичні та семантичні експресивні засоби маркують емоційну й інтелектуальну напругу продуцентів онлайн-текстів. До репрезентантів експресивності онлайн-текстів належать

авторські неологізми, прийоми метонімії, різноманітні види повторів, алюзії, парцельовані синтаксичні одиниці, питально-риторичні речення, нанизання питальних та окличних речень. Взаємодія кількох репрезентантів експресивності в межах одного контексту посилює експресивність пропонованого медійного матеріалу. Засоби експресивності сприяють фокусуванню уваги реципієнтів на комунікативно важливих змістових фрагментах.

Предметом подальших наукових пошуків стане функційний потенціал досліджуваних одиниць у текстах художнього мовлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вінтонів М. О., Вінтонів Т. М., Мала Ю. В. Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. 336 с.
2. Галаур С. Диференційні параметри експресем та регулятем у художньому тексті. Мова: класичне – модерне – постмодерне. 2018. Вип. 4. С. 20–32.
3. Євтушина Т., Безенко А. Питальні речення як експресивний засіб актуалізації уваги в заголовках газети «Чорноморські новини». Українська словесність у полікультурно-освітньому просторі сьогодення: збірник тез доповідей міжнародної наукової конференції, 23-24 вересня 2021 р. / відп. ред. Ж. Д. Горіна. Одеса: ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2021. С. 60–63.
4. Ідзьо М. В. Мовні засоби експресивізації в текстах сучасних польських ЗМІ: дис. ... канд. філол. наук. Київ: Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, 2016. 222 с.
5. Коваль Т. Л. Засоби експресивізації українського газетного дискурсу початку ХХІ ст.: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Херсон, 2011. 203 с.
6. Кочукова Н. Трансформовані словосполучки в мові української преси: На матеріалі укр. преси кінця ХХ – ХХІ ст. Київ: Унів. вид-во «Пульсари», 2005. 165 с.
7. Мінкова О. Експресивний потенціал засобів вторинної номінації в мові новітньої української публіцистики: монографія. Мелітополь: Вид. будинок ММД, 2012. 176 с.
8. Ніколаєнко Л. І. Оцінка в мовній концептуалізації емоцій групи «Співчуття». Мовознавство. 2016. № 3. С. 32-40.
9. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-Київ, 2011. 844 с.
10. Холявко, І. Засоби експресивності в українських мовознавчих наукових статтях. Львівський філологічний часопис. 2020. № 8. С. 185–190.
11. Чабаненко В. А. Стилїстика експресивних засобів української мови : монографія. Запоріжжя: ЗДУ, 2002. 351 с.
12. Шевченко Л. І. Медійна інтертекстуальність у дослідницьких парадигмах сучасної лінгвістики: наукові інтерпретації, опозиції, перспективи аналізу. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика: зб. наук. пр. Київ, 2015. Вип. 31. С. 7–18.
13. Bally Ch. Stylistyka Bally'ego. Wybór tekstów / Red. M. R. Mayenowa. Warszawa: Państwowe Wyd-wo Naukowe, 1966. S. 110–149.
14. Daum Andreas W. Alexander von Humboldt. München, 2019. 128 s.
15. Humboldt Wilhelm von. Ausgewählte Schriften. Zenodot Verlagsgesellschaft, 2014. 88 s.
16. Rühling Lutz: Psychologische Zugänge. Grundzüge der Literaturwissenschaft. München 2001. P. 479–497.

REFERENCES

1. Vintoniv M. O., Vintoniv T. M., Mala Yu. V. (2018). Syntaksychni zasoby ekspresyvizatsii v ukrainskomu politychnomu dyskursi [Syntactic means of expressiveness in the Ukrainian political discourse]. Vinnytsia: TOV "TVORY" [in Ukrainian].
2. Halaur S. (2018). Dyferentsiini parametry ekspresem ta reguliatem u khudozhnomu teksti [Differential parameters of expressemes and regulatemes in the artistic text]. Mova: klasychne – moderne – postmoderne, 4, 20–32 [in Ukrainian].
3. Yevtushyna T., Bezenko A. (2021). Pytalni rechennia yak ekspresyvnyi zasib aktualizatsii uvahy v zaholovkakh hazety «Chornomorski novyny» [Interrogative sentences as an expressive means of actualizing attention in the headlines of the newspaper "Chernomorskiye Novosti"]. Ukrainska slovesnist u polikulturno-osvitnomu prostori sohodennia: zbirnyk tez dopovidei mizhnarodnoi naukovoii konferentsii, 23-24 veresnia 2021 r. /vidp. red. Zh. D. Horina. Odesa: DZ «Pivdenoukrainskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni K. D. Ushynskoho», 60–63 [in Ukrainian].
4. Idzo M. V. (2016). Movni zasoby ekspresyvizatsii v tekstakh suchasnykh polskykh ZMI: dys. ... kand. filol. Nauk. [Lingual means of expressiveness in the texts of modern Polish mass-media: PhD (Philology) dissertation]. Kyiv: In-t movoznavstva im. O. O. Potebni [in Ukrainian].
5. Koval T. L. (2011). Zasoby ekspresyvizatsii ukrainskoho hazetnoho dyskursu pochatku XXI st. [Means of expression in Ukrainian newspaper discourse of the early twenty-first century]: dys. ...kand. filol. nauk: 10.02.01. Kherson [in Ukrainian].
6. Kochukova N. (2005). Transformovani slovospoluky v movi ukrainskoi presy: Na materialii ukr. presy kintsia XX – XXI st. [Transformed phrases in the language of the Ukrainian press: On the material of the Ukrainian press of the late XX – XXI centuries]. Kyiv: Univ. vyd-vo „Pulsary” [in Ukrainian].

7. Minkova O. (2012). Ekspresyivnyi potentsial zasobiv vtorynnoi nominatsii v movi novitnoi ukrainskoi publitsystyky [Expressive potential of secondary nomination in the language of modern Ukrainian journalism]: monohrafiia. Melitopol: Vyd. budynok MMD [in Ukrainian].
8. Nikolaienko L. I. (2016). Otsinka v movnii kontseptualizatsii emotsii hrupy «Spivchuttia» [Evaluation in the linguistic conceptualization of emotions of the "Compassion" group]. *Movoznavstvo*, 3, 32–40 [in Ukrainian].
9. Selivanova O. O. (2011). Lihvistychna entsyklopediia [Linguistic encyclopedia]. Poltava: Dovkillia-Kyiv [in Ukrainian].
10. Kholiavko I. (2020). Zasoby ekspresyvnosti v ukrainskykh movoznavchykh naukovykh stattiakh [Means of expression in Ukrainian linguistic scientific articles]. *Lvivskyi filolohichnyi chasopys*, 8, 185–190 [in Ukrainian].
11. Chabanenko V. A. (2002). Stylistyka ekspresyvnykh zasobiv ukrainskoi movy [Stylistics of expressive means of the Ukrainian language]: monohrafiia. Zaporizhzhia: ZDU [in Ukrainian].
12. Shevchenko L. I. (2015). Mediina intertekstualnist u doslidnytskykh paradyhmakh suchasnoi lihvistyky: naukovy interpretatsii, opozytsii, perspektyvy analizu [Media Intertextuality in the Research Paradigms of Modern Linguistics: Scientific Interpretations, Oppositions, and Prospects for Analysis]. *Aktualni problemy ukrainskoi lihvistyky: teoriia i praktyka: zb. nauk. pr.*, Kyiv, 7–18 [in Ukrainian].
13. Bally Ch. (1966). Stylistyka Bally'ego. Wybór tekstów [Bally's Stylistics. A selection of texts] / Red. M. R. Mayenowa. Warszawa: Państwowe Wyd-wo Naukowe, 110–149 [in Polish].
14. Daum Andreas W. (2019). Alexander von Humboldt [Alexander von Humboldt]. München [in German].
15. Humboldt Wilhelm von. (2014). Ausgewählte Schriften [Selected writings]. Zenodot Verlagsgesellschaft [in German].
16. Rühling Lutz. (2001) Psychologische Zugänge [Psychological approaches]. *Grundzüge der Literaturwissenschaft*. München, 479–497 [in German].